23.11.2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo.okm.gov.fi

Asia: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö yliopistojen koulutusvastuiden muuttamista koskevista esityksistä

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua yliopistojen koulutusvastuuesityksistä. Otamme lausunnossamme kantaa yleisesti koulutusvastuiden säätelyyn ja resursseihin sekä kasvatustieteelliseen koulutukseen liittyvään koulutustarpeeseen ja niihin liittyviin esityksiin.

Viite: Lausuntopyyntönne VN/18993/2022

Ehdotettujen koulutusvastuiden arvioinnin periaatteista

OAJ pitää tärkeänä, että koulutusvastuiden osalta arvioidaan, ovatko ehdotetut uudet vastuut resursoitu riittävästi, jotta koulutus pystytään järjestämään laadukkaasti. Lisäksi on arvioitava, että koulutuksen pohjana oleva tutkimuspohja on riittävän vahva ja laadukas.

Uuden koulutusvastuun aloittaminen tarkoittaa sekä opetus- ja tutkimushenkilöstön että opetuksen tukihenkilöstön lisäyksiä ja rekrytointeja. Uusia koulutusavauksia ei voi tehdä nykyisellä määrällä henkilöstöllä.

Yliopistojen resurssitilanne on tällä hetkellä haastava. Energianhinta ja muut nousevat kustannukset vaikuttavat kulurakenteeseen. Vaikka yliopistojen rahoitusta on kasvatettu hallituksen aloittaessa, yliopistojen tehtäviä on kuitenkin lisätty samanaikaisesti ilman riittäviä resursseja. Aloituspaikkojen lisäykset ovat olleet tarpeellisia osaamistason nostamiseksi, mutta riittämättömästi rahoitettuja. Näemme, että koulutusvastuiden laajentaminen edellyttäisi myös uusia panostuksia eli perusrahoituksen vahvistamista.

Yliopistojen koulutusvastuista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja voimassa oleva asetus edellyttää, että yliopistot tarjoavat koulutusvastuidensa osalta kaikki kolme sykliä (alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto sekä tieteellinen tai taiteellinen jatkotutkinto).

Koulutusvastuun laajentaminen edellyttää vahvaa tutkimusperustaa yliopistolta, sillä yliopiston on tarjottava tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta. Koulutusvastuun laajentamisessa on kysymys siten myös tutkimuksesta ja sen resursseista.

Pidämme tärkeänä, että koulutusvastuualoitteissa hyödynnetään ennakointitietoja, jotta yhteiskunnallisesti pystytään vastaamaan osaamistarpeeseen.

Koulutusvastuuesityksien toteutettavuutta on arvioitava yllä mainituista näkökulmista.

Tampereen yliopiston esitys erityispedagogiikan ja erityisopettajan koulutusvastuusta

OAJ kannattaa, että Tampereen yliopistolle myönnetään erityispedagogiikan koulutusvastuu sekä erityisopettajakoulutuksen koulutusvastuu erityispedagogisten opintojen ja erityisopettajakoulutuksen järjestämiseksi osana kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan yhteistä tutkinto-ohjelmaa. Myönnettävän rahoituksen on katettava riittävä opetus- ja tutkimushenkilöstö koulutusvastuun toteuttamiseksi.

Erityisopettajista on pula Pirkanmaan lisäksi kaikkialla Suomessa niin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kuin toisella asteella. Yleisesti erityisopettajien aloituspaikkamäärät yliopistoissa ovat tarpeeseen nähden liian pieniä. Tampereen yliopiston uusi koulutusvastuu vastaisi osaltaan suureen erityisopettajapulaan Suomessa, vaikka aloituspaikkamäärä 15 ei kovin suuri olekaan.

Erillisiin erityisopettajanopintoihin OAJ esittää merkittävää rahoituksen lisäämistä, jotta luokanopettajat ja varhaiskasvatuksen opettajat voivat täydentää tutkintonsa erityisopettajan kelpoisuudella.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Hanna Tanskanen
erityisasiantuntija, työmarkkina-, korkeakoulu- ja tiedepolitiikka